

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

XXII. Deipara Lindensis, publicis variarum in Prussia civitatum,
vicinorumque Prussiae populorum supplicationibus ac processionibus,
semper culta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

corumque Rex, JOANNO CASIMIRE, solum hic tibi locus vendicat, Tu tantam belli, simul & in perduelles Colaccos, & in perpetuos ad hanc diem Reip. hostes Tartaros, & in perfidos ac barbaros semper Moschos molem, non sine nuncupato ad DEIPARAM LINDENSEM voto auspiciatus es. Et quidem, ut eventus jam docet, non infeliciter. Nam & Tartaros, citra gladium & sanguinem, maximo Tuo, Regni Tui, & universæ Christianæ Reip. commo modo, ad Tuas Reipub. partes jam adjunxisti. Et tum Colaccos, tum Moschos, Deiparæ, ut crepar est, ope, militumque Tuorum singulari virtute, ad eas redegeisti incitas, ut spes non minime omnibus affulgeat, brevi Te, & votorum tuorum compotem, futurum, & factorum ad Deiparam Lindensem quemadmodum jam aliàs fecisti, compariturum reum. Hærent enim adhuc impressa apud Lindam pietatis vestigiæ Tuæ, cum Princeps, è peregrinatione apud exteros tandem peractâ, Peregrinationem, quam Deiparæ Lindensi addixeras, mentem jam spectante, felicissimè in patriam redux, abloisti. Superi Te, exercitusque Tuos fortunent, ut promissam hanc alteram, quàm fortunatissimè celerissimeque absolvas.

CAPUT XXII.

Deipara Lindensis, publicis variarum in Prussia civitatum, vicinarum Prussia populorum, supplicationibus ac processionibus, semper culta.

Quantum militi cohors, exercitusve cohorti dicit, tantundem publica supplicantium agmina Processiones, vulgò dicimus, addunt privatis ho-

num peregrinationibus. Et quid, quæso, videri aliud possunt, conferta illa, ac pulcherrimo ordine procedentia supplicantium agmina, quàm vel Exercitus composito agmine progredientes; vel examina apum, ad legendum fingendumque mel effusa? Nam & *Regnum calorum vim pati*, tanquam ab exercitibus oppugnatum, scimus; & pios hominum cætus mellificis cælesti addictos atque intentos, non ignoramus. Quæ autem, aut unde cælo vis inferri major potest, quàm cum non jam unus aliquis ac solitarius, sed integri quodammodo exercitus cælo manus admovet, juxta Pauli (a) disciplinam, *levantes puras in oratione manus*? vel ubi divinum illud mellificum provenire uberius potest, quàm ubi ipsum Tiliæ nomen, rore & succo abundantis melleo, divinæ rorem gratiæ, in mortales per Deiparam effundi solitæ, præ se ferre, aut potius exhibere ultro videtur? Atque hinc illa, à primo religionis Christianæ in Prussia exortu, cum ad alia nonnulla loca, tum ad Lindam Marianam frequentia: ut vel inde, Romanæ in Prussia religionis summum quasi apicem, paulò antè citatus Prædicans Myslenta dimetiatur. Sic enim (b) scribit: *Processiones insuper pompâ Persicâ ornata, nec non frequentia Magnatum, & caterorum, tam ex primoribus, quàm ex vulgo concurrentium, crebriores in usu fuisse deprehenduntur.* Ac ne fortè alicui ex vano, uti hominibus istiusmodi mos & natura est, hoc quoque hausisse videatur, producit in medium ultimæ Processionis pompam, quæ, paulò antè, quàm Quintum Lutheri Prædicantiumque Evangelium, quasi quoddam Aleæ signum ex urbe

H 4

(a) 1. Timoth. 2. 8. (b) pag. c. 3.

urbe personuisset, Catholico ritu Regiomonti fuit instituta. Javat eam hoc loco, quasi coram intueri, & ex ea una de reliquis, proinde & de Catholicæ pietate ac magnificentia Ecclesiæ, sumere argumenta. Regiomonti quidem (inquit ille citato loco) Processionis ritus hunc in modum institui solebat, qualis ex Processione Anni 1519. conspicitur; institutâ die Veneris ante medium Jejunii Quadragesimæ. Intererant tunc pompa illi duo Episcopi, Pomesaniensis Jacobus von Dobeneck / & Georgius von Polenz Episcopus Sambiensis: Marchio Albertus Dux Prussia, tum temporis adhuc Magister Crucigerorum supremus; Marchio V Vilhelmus, Alberti Ducis frater; Ernestus vel Ericus Dux Brunsvicensis. Initium Processioni institutum erat, in Templo Cathedrali Cneiphoviano; ex quo progressus factus est in Templum Palaopolitanum; inde in Templum Divo Nicolao sacrum in Lithostrato seu prætorio Palaopolitano situm; porro in Templum Divæ Magdalene quod esse jam desit; situm fuerat propè arcem, ubi locorum Moneta nunc cuditur. Hinc in Templum S. S. Crucis, quod etiam profanatum ac conflandis tormentis aeneis, machinisq; bellicis destinatum, pro portam Crucis nuncupatam. Inde in Templum D. Barbara postea in Templum Monialium, B. Mariae sacrum, quod diequæ extat in Xenodochio; Ex hoc in Templum Spiritus Sancti, quod hodie in usus factorum & Lanionum cessavit veteri oppido, prope portam Lobnicensem, visitur. Denique regressus inde institutus erat in Templum summum seu Cathedrali Cneiphovianum; ubi etiam actui coronis erat posita. Eadem memorat Hennebergerus (a) & Johannes Behm oratione I. seculari, sive Jubilæâ Acad.

(a) pag. 212.

miæ Regiomontanæ. (a) Gratia debentur Prædicantibus, qui tam eximium Catholicæ in Prussia religionis, vel inviti nobis monumentum, sartum tectum reliquerunt. Ex eo quippe, facile quivis colligat, quæ, & quales, tum Regiomonti, tum alibi, tum præcipuè ad Lindam Marianam olim semper viguerint Proceffiones. Ego quidem, qui hoc tempore, propè quotidianas, sæpè etiam plures intra unum diem concurrentes intueor; videor mihi illam, quæ primis Ecclesiæ seculis, per univèrsum orbem Christianum lucebat, pietatem, quin & magnificentiam intueri. S. Paulinus Antistes Nolanus, virtute juxta ac doctrinâ clarissimus, & cum aliis sanctis Ecclesiæ Patribus, tum Hieronymo potissimum atque Augustino, summè sapiissime quæ laudatus, eas, quæ quotannis ad S. Felicem Nolanum fiebant, supplicationes atque proceffiones, tanquam oculatus testis, natalitiis aliquot Poëmaris ita depinxit, ut in illis hodiernarum quoque Lindenſium videatur relucere imago. Natali Tertio hunc in modum canit.

*Nec modus est populis coëuntibus agmine denſo,
Nec requies. Properant in lucem à nocte, diemquæ
Expectare piget; votis avidis mora noctis
Rumpitur, & noctem flammis funalis vincunt.
Stipatam multis unam iuvat urbibus urbem
Cernere; tot quæ uno compulsa examina voto.*

Et quid horum, quæſo, in plerisque ad B. V. Lindenſem supplicationibus desideres? Num *Agmina denſa*? Atqui sæpè evenit, ut non facellum modò, sed & areas sacello vicinas, & lucos populi repleant.

H s

Num

(a) pag. B. 10

Num Populos sine modo & requie coëuntes? Atqui hebdomada nulla, quin & dies, toto anno, maximè verò æstate, vix ulla intercurrit; quin Linda aliquos habeat visitatores; ita, ut cum fortasse ad S. Felicem Nolanum unâ duntaxat aliquâ, Natali videlicet ipsius die, per annum fieret; ad B. V. Lindenlem plurimis, sed maximè festis ipsius B. V. diebus, toto anno fiat. Num *Moras noctis, quâ votis avidis, quâ flammis & funalibus vincentes mortales?* Atqui, ut majoribus minime Deiparæ festis aut supplicationibus, non duntaxat Cereorum flammulis, verùm & noctes, accensis per areas lucosque ignibus collucent. Num *urbem unam multis stipatam urbibus?* Atqui plures simul pagos, interdum & civitates, diversissimis ex locis, intra eandem diem simul coëuntes, ac sese mutuè stipantes, quin & è sacello & vicinâ sacello arca, protrudentes, magna cum admiratione sæpe licet intueri. Num denique *uno impulsâ examina voto?* sicut ad sanctorum aliorum Memorias, certè ad Tiliam Marianam convolantes populos, tanquam quædam Apum examina, æstimare atque appellare fas est. Neque enim sic ad ullam Tiliam, melle, aut rore succo, vè melleo turgentem, apes ut mel colligant, quàm Marianam Tiliam populi, ut cælestium mella gratum sugant, atque intra suarum ædium oppidorum quasi alveos recondant, uno planè voto, convolant solent. Nam, ut cum eodem S. Paulino, Natali octavo vo canamus:

*Omni namq, die, testes sumus, undique crebris
Cetibus, aut sanos grate reddere vota;
Aut egros varias petere, ac ambire medelas.*

CAPU